

שערי יצחק

השיעור השבועי

מפי מרן הגאון
הרב יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

נמסר במוצש"ק
שמות
טבת ה'תשע"ג ב'שכ"ד
בבית המדרש "פעולת צדיק"
בני ברק

לק"י

נושאי השיעור:

השלמות ומילואים לשיעור הקודם (מוצש"ק ויחי ה'תשע"ג).
התורה לא משתנה לנצח. השלמת תשובה לשאלה (מסוף השיעור שעבר) האם
התורה משתנית לעתיד לבוא? ביאור דברי הגמרא "מצוות בטלות לעתיד לבוא",
ומהו המושג "לעתיד לבוא". בתוך הדברים: דברי מרן שליט"א בשבח חוברות
"שערי יצחק" – השיעורים השבועיים בכתב.

השלמה לנושא מחלוקת רשב"י ורבי עקיבא בעניין "צום העשירי", ומקור העניין
שלאחר שיצא רשב"י מהמערה נפסקה הלכה כמותו בכל מקום.
השלמה בעניין האם ניתן לעשות גזירה שוה מנביאים וכתובים לתורה או בפסוקי
הנ"ך בעצמם.

השלמה בעניין גירסת "גזירה שוה".

דברי מרן שליט"א בעניין הבחירות, מעלת האחדות וסכנת המחלוקת, ומהי
פוליטיקה.

ברכת מרן שליט"א והמלצתו החמה לישיבת "נחלת אבות" בירושלם בראשות
הרה"ג יואל סיאני שליט"א מו"צ בבית ההוראה פעולת צדיק.

דיסק חדש (90 דקות) מסעודת "שבע ברכות" לחתן ר' שאול רצאבי יצ"ו כמנהג ק"ק
תימן. הדיסק מכיל דברי תורה, שירות והללות, מזמור לחתן, ברכת המזון, ברכת
האורח, ועוד.

כל הזכויות שמורות

יוצ"ל ע"י מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק

טלפקס: 03-5358404. נייד: 050-4140741

דוא"ל: yad@maharitz.co.il

להאזנה לשיעור דרך הטלפון:

קול הלשון – 03-6171031

מספר השיעור – 316

ניתן להקדיש כל שיעור

להצלחה, לרפואה, או לעילוי נשמת

פרטים בטלפון: 050-4140741

**והתורמים והמסייעים להפצת התורה ולזיכוי הרבים,
ימלא המקום ב"ה כל משאלות ליבם לטובה. אכי"ר.**

התורה לא משתנה לנצח. השלמת תשובה לשאלה (מסוף השיעור הקודם) האם התורה משתנית לעתיד לבוא? ביאור דברי הגמרא "מצוות בטלות לעתיד לבוא", ומהו המושג "לעתיד לבוא". בתוך הדברים: דברי מרן שליט"א בשבח חוברות "שערי יצחק" – השיעורים השבועיים בכתב.

אחד משלש עשרה עיקרי הדת הוא, שהתורה לא משתנה. ישנם תרי"ג מצוות, עשה ולא תעשה, והתורה עצמה שהיא הוראתו של הקב"ה למשך כל הדורות. זהו רצונו, ואין שום שינוי בשום מצוה.

על זה אנו אומרים בפיוט יגדל אלדים חי, לא יחליף האל ולא ימיר דתו לעולמים, לזולתו. כי יש חליפין, ויש תמורה. כמו שמובן מן הפסוק, **לֹא יִחַלְפֶנּוּ וְלֹא יִמִּיר אֹתוֹ** [ויקרא כ"ז, י"א]. א"כ הכוונה, שמצוה אינה מתחלפת במצוה אחרת, והתורה אינה מתחלפת בתורה אחרת. לא יחליף ולא ימיר, דהיינו אין חליפין, אין שינוי של מצוה במצוה אחרת. וגם אין תמורת התורה שלנו תורה אחרת. לעולמים. ולא כתוב 'לעולם' בלבד, אלא 'לעולמים'. 'לזולתו', המלה 'לזולתו' קצת לא כ"כ מובנת. כנראה הפייטן נלחץ פה בגלל החרוזים, כי הרי כל הבתים מסתיימים כך, מציאותו, אחדותו, קדושתו, לראשיתו, לכן כתב גם כאן 'לזולתו'. ולכאורה הוא מתכווין על הדת, שלא ימיר את הדת לדת אחרת, זולת הדת שלנו. כי אולי ברגע הראשון היה ניתן להבין שהכוונה, זולת הקב"ה. אבל מי יש זולת הקב"ה? **פִּי מִי אֱלֹהִים מִבְּלָעָדִי יְיָ**, ומי צור זולתי אֱלֹדִינוּ [תהלים י"ח, ל"ב]. א"כ 'זולתו', הכוונה אולי לדת אחרת, זולת הדת הזאת. אבל א"כ לכאורה, היה צריך הפייטן לכתוב 'לזולתה'?! אלא שבגלל החרוזים, הוא היה חייב לכתוב לזולתו.

ובפרט, שיש לו תירוץ על צד הדוחק. כי ידוע כללו של רבינו אברהם אבן עזרא, כל דבר שאין בו רוח חיים זכרהו ונקבהו, ועיין בהרחבה בעניין זה בשיעור מוצש"ק תזריע ה'תשע"א. הדיוק לחלק בין לשון זכר ללשון נקבה, הוא רק כשהדבר חי ומוליד תולדות, אז יש הקפדה להבדיל בין לשון זכר ובין לשון נקבה. אבל דבר שאין בו רוח חיים, זכרהו ונקבהו. כך דעת

האבן עזרא, ומביאו התיו"ט פ"ב דנזיר ופ"ה דתמיד, ומהרי"ץ בע"ח בהושענות ליום רביעי. יש נידון בעניין זה, האם הדבר מוסכם, והאם הוא נכון, ואם זה גם בלשונות חז"ל, ויש עוד דיונים נוספים על כך. בכל אופן, יש תירוץ לשעת הדוחק עכ"פ, שיש מקום לכך שכתב הפייטן 'לזולתו' ולא לזולתה.

אולם יותר מסתבר, שהמלה 'לזולתו', חוזרת על הבית הקודם, דהיינו הכוונה על משה רבינו. [ושו"ר שכך כתב בעיון תפילה, שבסידור אוצר התפילות. יב"ן]. הרי לפני כן כתוב, 'תורת אמת נתן לעמו אל, על יד נביאו נאמן ביתו, זהו משה רבינו, שעליו נאמר **כָּל בֵּיתִי נֶאֱמָן** הוא [במדבר י"ב, ז']. א"כ הכוונה היא, שהקב"ה לא יביא דת אחרת זולת התורה שמסר ביד משה רבינו. דהיינו, הקב"ה לא ישלח מישוהו שיבוא במקום משה רבינו, ויתן דת אחרת. כמו שאומות העולם טוענים, זה בכה וזה ובכה. ואנחנו מודיעים ואומרים זאת ביסודות האמונה. כידוע, הרמב"ם ייסד את שלש עשרה עיקרי הדת, כמובא בפירוש המשניות במסכת סנהדרין [פרק י"א], אבל כנראה שלא הוא הראשון שקבע את המספר שלש עשרה. אמנם, אחריו באו כאלה שלא הסכימו לדבר זה, יש שאמרו שהם לא שלש עשרה, אמרו מספרים אחרים, ויש שאמרו שבכלל אין דבר כזה 'עיקרים לדת', אין מושג עיקר וטפל בתורה, אלא הכל עיקר. יש ויכוחים על הדבר. בכל אופן, כך התקבל והדבר נפוץ. למרות שרבינו יוסף אלבו בעל ספר העיקרים, וגם הרדב"ז והאברבנאל בספר דרך אמונה, התווכחו בנושא זה, ועוד. אבל למעשה, הדבר השתרש והתקבל.

אולם חושבני, שישנן קצת ראיות לכך, שדבר זה כבר היה עוד מלפני הרמב"ם, רק שהרמב"ם ייסד וליבן ובירר את הפרטים, להגדיר מה נכלל בכל עיקר ויסוד. כי יכולים להיות פרטים שאולי נכללים בעיקר אחר, ובא הרמב"ם ועמד יותר על פרטי הפרטים. ועיין בהרחבה בעניין זה בשיעור מוצש"ק ראה ה'תשס"ט, ומוצש"ק בראשית ונח ה'תש"ע.

כשהוא קובע לציבור איזה חוקים וכללים והנהגות, אחרי כמה שנים הוא בעצמו מתחרט עליהם, הוא רואה שישנם דברים שצריך לשנותם, מצב האנשים השתנה, מצב הדור, התפתח משהו או קרו דברים שלא חשב אז שכך יהיה, א"כ לאחר כמה זמן הוא עצמו משנה זאת. ק"ו לאחר עשרים שנה, או לאחר חמשים שנה שזהו כבר דור אחר, וק"ו אם לאחר מאה שנה, יכול להיות שהשתנו והשתכללו דברים, שכבר לא מתאים בכלל מה שקבעו אז. כך בשכל של בני אדם. אבל בורא עולם, צופה כל הדורות מראש, יודע את כל השינויים וההתפתחויות שיהיו מסוף העולם ועד סופו. כשהקב"ה נתן את התורה, הוא צפה את כל הדורות, ונתן תורה שמתאימה לכל דור ודור, ועל האנשים להתאים את עצמם לתורה. למרות שהזמן משתנה, הם צריכים להתאים את עצמם לתורה, כי התורה ניתנה לכל הדורות. זה מה שאנו אומרים בשמחת תורה בפיוט 'אמונה יצרה', זמנים משונים, והיא לא תשונה. דהיינו, אף כי הזמנים משתנים מפעם לפעם, אבל התורה לא משתנה. כי בורא עולם התאימה לכל הדורות, לכל דור ודור עם כל תחלופותיו ותהפוכותיו. זה מה שמהרי"ץ אומר בהמשך, ויש לעיקר זה קשר והתייחסות עם העיקר שאחריו, צופה ויודע סתרינו. וזה כי האדם יאמר או יתן סדר נכון באופן אחר, צ"ל אחד, יחליט שכך צריך להיות, ואח"כ בהמשך הזמן רואה שצריך לשנות את טעמו. ולזה יחליף וימיר לתת סדר אחר. הוא בעצמו מתחרט ואומר, לא, עכשיו צריך משהו אחר. אכן מי שמבינו בקדמותו לסוף דבר, בלי ספק שיתקן דבר שאינו צריך אח"כ לשנותו. וזהו לא יחליף וכו', לפי שצופה ויודע סתרינו והצריך אלינו בכל עת וזמן, ומביט לסוף דבר בקדמותו.

בסוף השיעור הקודם, שאל ידידנו הרב ניר טיידי יצ"ו, בקשר לחידוש הגדול שהבאנו בשם רבינו יהונתן אייבשיץ, שהביא בשם מדרש, אמנם עוד לא זכיתי למצוא אותו אבל הוא

בכל אופן, לפי כל הדעות, לפי כל החולקים והחילוקים, אין ויכוח שהדברים לכשעצמם נכונים. השאלה היא רק, כיצד להגדיר אותם. אבל הדברים בעצמם, מוסכמים על כל ישראל. מי שלא מאמין בשלש עשרה עיקרים, אינו מכלל ישראל.

את העניין בזה, מסביר מהרי"ץ בעץ חיים ודף ק"י ע"ב, שזה כמו הבריאה והיצירה של גוף האדם. כשם שהאדם מורכב מרמ"ח איברים ושס"ה גידים, בריאת האדם לא השתנתה, אנו כיום אלפי שנים לאחר שנברא אדם הראשון, ואנו כמוהו, לא השתנה שום דבר, לא נוספו ולא נגרעו איברים אחרים. האיברים עצמם לא השתנו ולא נתחלפו. לא נהיה לאדם שש אצבעות, או ארבע אצבעות. כל מה שהיה, הוא שיהיה. כך נשאר מאז בריאת האדם. א"כ, הקב"ה ייסד את רמ"ח האיברים ושס"ה הגידים, כנגד מצוות עשה ולא תעשה. לא שבמקרה זה מתאים, הדבר אינו רמז וסימן בעלמא, אלא כל אבר ואבר הוא מכוון כנגד כל מצוה. יש לאבר תיקון עי"ז, וגם מבחינה רוחנית. אותו הדבר גם בגידים. יש בזה דברים גבוהים. החפץ חיים מזכיר זאת בתחילת הקדמתו לספר שמירת הלשון, על הלכות לשון הרע ורכילות, שלכל אדם יש רמ"ח איברים ושס"ה גידים רוחניים, ועליהם מלוכשים הגשמיים. וכשמקיים מצוה באותו אבר המכוון כנגדו, שורה עליו לעתיד אור הי"ת ומחייה אותו וכו'.

מהרי"ץ אומר בעץ חיים כך, לא יחליף האל ולא ימיר. כי המצוות, הם רמ"ח איברים שבאדם, ושס"ה מצוות לא תעשה נגד שס"ה גידים ועורקים שבאדם. א"כ איפא, כשם שאי אפשר לשנות בריאת האדם, כך אי אפשר למצוות להשתנות כלל. הרי הקב"ה, איסתכל באורייתא וברא עלמא, א"כ בריאת האדם והתורה, קשורים אחד בשני. והוא מוסיף עוד דבר, שדבר זה קשור גם לבית שאחרי כן, 'צופה ויודע סתרינו, מביט לסוף דבר כקדמותו'. דהיינו, יש הבדל בין בני אדם לבורא עולם. האדם, החכם הכי גדול, הגאון שהכי מבין,

ענינו על כך בשיעור שעבר, לא נחזור על הדברים, בפרט שהם כבר מודפסים בחוברת "שערי יצחק", ברוך ה' היא יוצאת לאור תוך שבוע. הרב שילה יגאלי יצ"ו זרין, ברוך אומר ועושה, ותוך שבוע כבר מופיע השיעור שדיברנו במוצש"ק שעבר, כולל השאלה והתירוצים שאמרנו. רק שברצוני לחדד ולהוסיף על הדברים. הם מופיעים שם בסוף השיעור.

דרך אגב, כיון שאני כבר מדבר על כך, צריכים לדעת, מי שאכן רוצה להבין את השיעור, פעם אחת אינה מספיקה, אלא צריך כמה וכמה פעמים. כיון שאני בעצמי, אינני מכין את השיעור כדי לאמרו, הדברים לא יוצאים לי מהשרוול, אלא אלו הדברים שאני לומד במשך אותו השבוע. אני רואה מה מתוך הדברים שאני עוסק בהם בעצמי מתאים לציבור, ואותם אני אומר. זה לא שאני מכין שיעור, אלה הם הדברים שאני נמצא בהם כעת בעמקות, בעיון ובהיקף ככל שביכלתי, בעזרתו יתברך. הדברים שאני אומר בשיעור, הם תמצית העניינים הנז"ל, כי לפעמים אי אפשר להרחיב. אני משתדל להגיד את עיקר הדברים. אולם אלו דברים שיש לעמול עליהם. וברוך ה', אפשר לשמוע את השיעורים דרך הטלפון במערכת 'קול הלשון' אפילו כמה פעמים, וק"ו כשזה מתוך הכתב בחוברות "שערי יצחק", בהם אני גם מוסיף דברים, מתקן ומשפר פה ושם דברים, ע"מ שיהיו מובנים יותר, או כדי שהדברים יהיו ערוכים כפי שצריך, וכדומה.

אבל צריכים לדעת, הרב שילה יצ"ו לבדו, זה לא מספיק. כיון שהוא בעצמו, מוטל עליו עוד הרבה עניינים וצרכי ציבור, וצריך הרבה כוחות ומוחות. גם בעריכה הוא מחפש אנשים שיוכלו להשתתף בעריכת החוברות, כי לא מדובר רק על החוברות האלה, אלא ישנם עוד הרבה שיעורים שכבר הוקלדו, רק מחכים לעריכה, ומונחים כאבן שאין לה הופכין, כי אין מי שיעשה זאת. לכן, מי שנמצא פה או שומע ויכול ויודע, העניין חשוב מאד. אפילו אני

נאמן עלינו. הוא מביא מדרש חז"ל, שלעתיד לבוא חג הסוכות יהיה בחודש מרחשון. הרי חודש תשרי, הוא מושבע במצוות. יש בו את ראש השנה, ויום הכיפורים, וחג הסוכות, וחג שמיני עצרת. אמר הקב"ה, בזמן הזה, לא הטרחתי על בני. דהיינו, בחודש מרחשון יש גשמים, קשה לעלות לרגל ולעשות סוכות, לכן שיהיה חג הסוכות בחודש תשרי, נקדים אותו קצת. אמנם לפעמים מתחילים קצת גשמים, אבל חודש מרחשון הוא כבר רביעה ראשונה, זהו הזמן ממש של הגשמים. אבל לעתיד לבוא, שלא יהיה אז מניעה ומעצור מפני הגשמים, כמו שנאמר מי אלה פֶּעַב תַּעֲוִפִּינָה וְכִיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם [ישעיהו ס', ח'], א"כ לעת"ל נלך לבית המקדש בקלות, כמו על עננים, וכמו יונים, כמו שנאמר וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בַּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בַּשַּׁבָּתוֹ יָבֹא כָּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אֲמֹר יי' [שם ס"ו, כ"ג]. אפילו בשבת תהיה מציאות כזו, כמו מטוסים ללא חילול שבת. [עיי' בשיעור מוצש"ק ויגש ה'תש"ע]. יהיה אפשר להגיע לבית המקדש ולחזור, בקלי קלות ובמהירות עצומה. כתוב בפסיקתא רבתי, שבשחרית יוליכו מקצה העולם כדי להתפלל בבית המקדש ויחזירו, ובמנחה שוב פעם.

דבר זה יהיה, גם מדי חודש בחדשו. ואומר המדרש, שבכל חודש וחודש יהיה חג. א"כ מה הם החגים שיש לנו? פסח בחודש ניסן. פסח שני בחודש אייר. שבועות בחודש סיון. י"ז בתמוז ותשעה באב, ייהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים. ראש השנה בחודש אלול. בחודש תשרי, יש צום. לא ברור אם זהו צום גדליה או צום יום הכיפורים, אבל בפשטות כשכתוב 'צום' סתם, הכוונה ליום הכיפורים. בכל אופן, חג הסוכות, יעבור לחודש מרחשון. בחודש כסלו יש את חנוכה. עשירי בטבת, ייהפך לששון ולשמחה. חודש שבט, ט"ו בשבט. ופורים בחודש אדר. כל חודש, 'מדי חודש בחדשו', יעלו לרגל. א"כ שאל הרב ניר יצ"ו, וכי ח"ו התורה תשתנה?

חודש תשרי בעצמו? אמר הקב"ה, של אחרים הוא פורע ושל אינו פורע? תן לו משלו ויבוא ויטול את שלו. לכך צריך הכתוב לומר ביום השמיני עצרת. הרי כידוע, שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב, א"כ שמיני עצרת הוא מצד תשרי בעצמו, אבל שלשת החגים האחרים באים להשלים את תמוז ואב ואלול.

בנוסחא אחרת שם ודף קצ"ה קצת מובא בלשון אחרת כך, רבנין אמרו, כל שאתה [הקב"ה] מוסיף לנו ימים טובים, אנחנו מוסיפים לך קרבנות. אמר רבי לוי, בכל חודש וחודש שבקיין, ביקש הקב"ה ליתן לישראל מועד. בניסן, נתן להם הפסח. באייר, נתן להם פסח קטן. בסיון, נתן להם עצרת. בתמוז, היה בדעתו ליתן להם מועד גדול. רצון הקב"ה מעיקרא היה, התכנית היתה לתת לעם ישראל חג גדול, משמע אפילו יותר מפסח. ועשו להם את העגל, רח"ל, ובטל תמוז ואב ואלול. בא תשרי ופרע להם. אבל כנראה הוא נתן לנו חגים אחרים, לא במקום מה שהיה צריך להיות. את שלשת החגים הפסדנו, אבל יהיה משהו דומה מעין זה, כמו 'זכר ליציאת מצרים'. ר"ה, ויוה"כ, והחג. אמר הקב"ה, לאחרים הוא פורע ושל אינו נוטל? תן לו יומא, ביום השמיני עצרת יהיה לכם. א"כ זהו התירוץ הראשון לשאלה שנשאלה.

דבר שני, כותב רבינו חיים בן עטאר בפרשת שמיני, על הפסוק וְאֵת הַחֲזִיר פִּי מִפְּרִים פָּרָסָה הוּא וְשִׁסֵּעַ שִׁסֵּעַ פָּרָסָה, וְהוּא גֵרָה לֹא יִגָּר, טָמֵא הוּא לָכֵם וְדִבְרִים יָא, ז'. לחזיר יש רק סימן אחד של טהרה, הוא מפרים פרסה אבל אינו מעלה גרה. למה כתוב 'והוא גרה לא יג', בלשון עתיד? היה צריך להיות כתוב, וגרה איננו מעלה, כמו שכתוב על אחרים, הגמל והשפן שהם להיפך, 'כי מעלה גרה הוא'. אומר האור החיים הקדוש, שדבר זה הוא תנאי. דהיינו, כל זמן שהוא לא מעלה גרה, אזי הוא אסור באכילה. אבל לעתיד לבוא, החזיר יעלה

בעצמי, כשאני קורא את הדברים אח"כ, לי בעצמי מתבררים הדברים יותר, ממש כמו שאמרו 'אותיות מחכימות'. א"כ יש בכך תועלת עצומה. ברצוני לומר לכם, הרגשתי היא, שיש סייעתא דשמיא מיוחדת בחוברות האלה, איך שהן מודפסות, זה ממש אור גדול. הכל מאיתו יתברך. מי שיזכה בעז"ה, הדבר יוסיף לו הרבה זכויות, לזכות גם את הרבים.

נחזור לשאלתנו, וכי ח"ו התורה משתנה? אמרנו שתי תשובות בדבר, רק שיש צורך לחזק את יסודות הדברים. ראשית, זה לא נקרא שהתורה השתנתה, כיון שהמצוה עצמה נשארה, רק שזמנה השתנה. המצוה לא התחלפה במצוה אחרת, היא נשארה כפי שהיתה. ואדרבה, רצון הקב"ה מעיקרא היה, לתת לנו את חג הסוכות בחודש מרחשון. כך נגרם שהטעה ירבעם בן נבט את ישראל, כמש"כ 'החודש אשר בדה מליבו', באמצעות טענה זו הוא יכל להטעותם, שמעיקרא כך היה רצונו של הקב"ה. כתוב בפסיקתא רבתי דרב כהנא ודף ק"צ ע"ב דבר דומה. מדרש זה נקרא בשם 'פסיקתא', ע"ש שמחולק לפיסקאות. בפסיקא ל' מדובר על שמיני עצרת, אמר רבי לוי, כך עלתה דעתו של הקב"ה, ליתן לישראל רגל אחד בכל חודש שבקיין. הוא מדבר רק על הקיין, כי אינו מדבר על לעתיד לבוא, שלא יהיו גשמים. לכן מבחינת הגשמים, אין אפשרות שיהיה רגל בכל חודש. אבל בקיין, רצה הקב"ה שבכל חודש יהיה רגל. בניסן, פסח. באייר, פסח קטן. בסיון, עצרת. ועל ידי עבירות ומעשים רעים שהיה בידם, ניטלו מהם שלשה. דהיינו, הפסדנו את תמוז אב ואלול. ובא תשרי ופרע לשלושת ראש השנה, כל קביל תמוז. ויש פה כעת דילוג וטעות, אבל בהערות למטה הוא מתקן זאת לפי מקור אחר כדלהלן. צומא רבא, כל קביל אב. דהיינו, יוה"כ הוא כנגד מה שהיה צריך להיות לנו רגל וחג בחודש מנחם אב. שבעת ימי חגא, כל קביל אלול. א"כ מה יהיה עם

גרה, ואז יהיה מותר באכילה. כי התורה לא תשונה. כל זמן שהוא לא מעלה גרה אז הוא אסור, אבל לעת"ל כשהוא יעלה גרה, יהיו לו שני סימני טהרה, ממילא הוא יהיה מותר באכילה.

רואים מדבריו, שדבר זה לא מחשיבים כאילו התורה השתנתה, אלא שהמציאות הדבר השתנתה, הוא כבר מעלה גרה. התורה רק אומרת לך, שהדבר אסור כל זמן שאינו מעלה גרה. ולמעשה כבר קדם לו הרמ"ע מפאנו במאמר חיקור דין, הוא גם כותב זאת, כי הדבר מתאים לפי דיני התורה.

אם כן, לשיטתם מה נעשה לעת"ל כשנקרא בתורה פסוק זה? הרי אז החזיר יהיה מותר באכילה? אלא, כולם יבינו כי מה שכתוב בתורה, מדובר על הזמן שעבר, כשלא העלה גרה עדיין. לכאורה הדבר נראה לנו מיותר, אבל זה כמו שאנו לומדים בזה"ז את פרשת הקרבנות, או עניינים של טהרות, וכי יש לנו קרבנות וטהרות בזה"ז? אלא שאנו אומרים, הני מילי בזמן שבית המקדש קיים. נכון שזה לא מתאים לזמנינו היום, אבל המצות לא ישתנו. פחות או יותר אפשר להבין דבר זה.

מהלך אחר שיכול להיות, גם אותו אמרנו, שהכוונה היא שפירוש התורה ישתנה.

אולם קודם שנגיע לכך, צריכים לדעת דבר, המובא בספרי מקובלים ראשונים, בעניין של שבע שמיטות. ישנן דעות, של בעל ספר התמונה ובעל ספר הקנה, מהמקובלים הקדמונים, וגם רבינו בחיי והרמ"ק סוברים כך, שהעולם אינו רק שבעת אלפים שנה, אלא ארבעים ותשע אלף שנה, עד היובל הגדול, שזה 'וקראתם דרור'. דהיינו, העולם מתגלגל שבעת אלפים שנה, שאז יש שמיטה. כמו שיש שנים אצלינו המתחלפים לשמיטות, כך גם העולם. אמנם יש קצת ויכוח ביניהם, באיזה שמיטה אנחנו. רובם אומרים, שאנו בשמיטה השנייה. דהיינו, היו כבר שבעת אלפים שנה ראשונות, המחזור הראשון עבר, וכעת אנו במחזור השני. יש כאלה המתרצים בכך את

השאלות לגבי המאובנים שמוצאים בעולם וכדומה, אם זו בכלל שאלה, כיון שזהו דבר המופרך קצת מעיקרו. אבל גם אם נאמר או יתברר שיש בזה משהו, א"כ זה כנראה נשאר מהעולמות הקודמים, מאלפי השנים הקודמות. ובעצם יש כבר מאמר בבראשית רבה (ג', ז'), שהקב"ה היה בונה עולמות ומחריבם. אמנם רבינו האר"י זי"ע אומר, שזו טעות. אין דבר כזה. העולם יתקיים רק שבעת אלפים שנה. אולם הדבר המפליא הוא, שלמרות זאת, הגר"א אוהז שהדבר נכון. לא ניכנס למחלוקת הזאת, בכל אופן ישנן דעות כאלה, ואפילו הרמ"ק כותב שזהו דבר שקשה להבינו, ושנאנחנו יראים לעלות בהר ולנגוע בקצהו כדי להבין זאת. לכן לא ניכנס לעומק עניין זה, אלא רק ניקח את הדברים כעת בצורה פשטנית, שהעולמות חוזרים, וכבר היו שבעת אלפים שנה וכו'.

אבל מי שיראה בבארות יצחק על פסקי מהרי"ץ חלק סוכה ולולב [דף של"ה], הבאתי שם כמה דברים מעניינים אלה, דברים נפלאים. למשל, הרדב"ז מביא בשם [בספרו מגן דוד דף ט' ע"א], בשמיטה זו הקשה, השחית כל בשר את דרכו על הארץ, וחזרו האריות טורפים ומשחיתים, אשר לא ניתן בטבעם מתחילת בריאתם, וכו'. אבל לעת"ל, ככלות הדור הרע הזה, ייתקנו הצינורות ויחזרו הכוחות העליונות להסתכל פנים בפנים, כאשר היתה באמנה איתו, וגר זאב עם כבש וגו'. ואל תשמע לדברי האומר כי הכל משל, על רוב השלום והשלום שיהיה בזמן המשיח. הוא מתכוון להרמב"ם [פ"ב ממלכים ועיין פירוש הרדב"ז שם] האומר שזה משל. אומר הרדב"ז, לא. אלא דברים כפשוטן. ואכמ"ל. והוא כותב בהמשך, השמיטה שעברה, שמיטת החסד, לא היו בה חיות טמאות, ולא בהמות טמאות, ולא עופות טמאים, ולא שום דבר רע וטמא. עוד דבר, בשמיטה שעברה, היה משה רבינו כהן גדול, ואהרן הסגן. אלו דברים נפלאים. אח"כ הוא כותב, בזמן השמיטה שעברה, היא שמיטת

פ"ח, ו') במתים חפשי, כיון שמת אדם, נעשה חפשי מן המצות. יש מפרשים הסוברים שהדברים כמשמעם, כך דעת התוספות והטורי זהב [על יו"ד סי' ש"א סעיף ח']. ומביא בתוספות במסכת בבא בתרא דף ע"ד, כי אעפ"י ששמואל סובר שאין מצוות בטלות לעת"ל, אבל קיי"ל כרבי יוחנן הסובר שמצוות בטלות לעת"ל. לפי דבריהם משמע שהדברים כפשוטם. אבל הריטב"א והר"ן והריב"ש אומרים, שאין דבר כזה. המצוות אינן בטלות לעתיד לבוא, הם יהיו גם לעת"ל. וההיתר לעשות מבגד זה תכריכין למת הוא, מפני שהבגד שאיתו הוא יקום זה לא יהיה אותו הבגד שהוא לבש כשקברו אותו. הבגד שעשו ממנו תכריכים ושמו עליו, הוא יירקב. הכח של המתים, שעתידים לעמוד בלבושיהם, אין פירושו שאותו הלבוש הקודם יחזור ויחיה בתחיית המתים, אותו הבגד בעצמו מה שהיה, אלא הכוונה היא, שבכל בגד יש את הכוח הרוחני שלו, א"כ הבגד הקודם יצור לו בגד אחר במקומו, אבל הבגד ההוא יהיה כשר.

הרשב"א כותב במסכת ברכות [פירוש האגדות, מובא גם בעין יעקב סוף פרק ראשון דף ט"ל ע"ב], שהפירוש 'מצוות בטלות לעתיד לבוא', הכוונה לזמן המיתה. דהיינו, כל זמן שהמת קבור בקברו, אין עליו חיוב במצוות התורה. גם אם הוא לבוש תכריכים שיש בהם משום כלאיים, ולאדם חי אסור זאת, אבל כיון שהוא מת כעת, א"כ 'במתים חפשי'. אדם פטור מן המצוות כשהוא מת. אין הכוונה 'לעתיד לבוא' דהיינו בזמן תחית המתים או לימות המשיח, אלא בזמן שהוא מת.

מה הפירוש 'לעתיד לבוא'? אומר הרשב"א שם פירוש נפלא. כשכותבים 'לעתיד לבוא', לא חייב להיות שהכוונה לתחית המתים, אלא זה יכול להיות גם על מחר. כל מה שאינו עכשיו, נקרא לעת"ל. הוא מביא לכך כמה ראיות, ומאריך על כל עניינים אלו, ותוך כדי הדברים כותב כך, והטעם שטענו עלינו ממה שאמרו בנדה, מצוות בטלות לעת"ל. דע, כי המלה הזאת, לעתיד לבוא, נאמרה על כל זמן הבא,

החסד, היתה האות שי"ן של ארבע נקודות, והם ד' ענפים. ובשמיטה זו של הפחד, חסרה אחת מן הענפים וכו'. דהיינו, השמיטה שעברה היתה הרבה יותר טוב, כי היא היתה במדת חסד, אבל השמיטה הזאת היא גבורה. לכן, באות שי"ן שלנו יש שלוש ראשים, אבל בשמיטה הקודמת היה לנו ארבע ראשים. אם כן רואים, שיש מושג כזה, יכולים להיות שינויים, ואין פירושו שהתורה השתנתה. זוהי התורה עצמה. דיברנו בזמנו גם על חכמת הצירוף [מוצש"ק בחוקותי ה'תשע"ב], שישנם שינויים בתורה, ע"י חילופי האותיות מתגלים הבנות חדשות וסודות נוראים הגנוזים בתורתנו הקדושה.

הגמרא בפסחים [דף קי"ח ע"ב] אומרת, עתידה תורה שתתחדש. מסבירים המפרשים, לא הכוונה שח"ו תתחדש תורה חדשה, אלא שאנו נזכה להיות בעלי חכמה גדולה ונפלאה, ונבין בתורה פירושים וסודות שאין לנו אותם כעת בעולם. אז נבין דברים, שלא הבנו עד כה. התורה היא אותה התורה, רק שיתגלו לנו דברים נפלאים, שבעולם שלנו עדיין לא היו קיימים, לא שייך להגיע להבנות אלה. וגם משה רבינו ע"ה יבוא לעת"ל, והוא יורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו. א"כ בעצם הכל נמצא בתוך המסגרת של אותה התורה.

בגמרא מסכת נדה [דף ס"א ע"ב] כתוב כך, תנו רבנן, בגד שאבד בו כלאים, הרי זה לא ימכרנו לגוי, ולא יעשנו מרדעת לחמור, אבל עושה ממנו תכריכין למת. אדם שהיה לו בגד מצמר, והתערבב בו פשתן, אבל אינו מבחין בכך, אינו יודע איפה זה. הוא מחפש ומחפש, ולא מוצא. הדין הוא שאסור למכרו לגוי, כיון שהגוי עלול למכור זאת חזרה ליהודי שאינו יודע מכך, כיון שלא מרגישים בזאת. אבל מותר לעשות ממנו תכריכים למת. אפשר לקבור את המת עם זה. אמר רב יוסף, זאת אומרת, מצוות בטלות לעתיד לבא. אח"כ הגמ' מביאה, דא"ר יוחנן מאי דכתיב (תהלים

רחוק או קרוב. לעת"ל זה גם יכול להיות קרוב. ואפילו בזמן סמוך ממש. למשל, כתוב לגבי יוה"כ, שאם אדם עובר במים להקביל פני רבו, מותר לחזור, כדי שלא תהא מכשילם לעתיד לבוא. מה הפירוש לעת"ל? הכוונה למקרה אחר, שאנשים לא יקבילו את פני הרב בגלל שלא התרת לו לעבור במים. א"כ לעת"ל הכוונה אפילו לפעם אחרת, להזדמנות נוספת.

ישנו ווארט של הג"ר אלחנן וסרמן, בעל קובץ שיעורים ובסימן כ"ט, יש לו שם מאמר שלם על עניין זה, והוא אומר דבר מעניין. ראשית הוא מדגיש, ודבר זה חייבים להדגיש, שגם לפי אלה האומרים שמצוות בטלות לעת"ל, הדבר אינו לימות המשיח, אלא אחרי כן, לתחית המתים. הוא אומר, מה הקושיא? איך המצוות משתנות? התשובה היא, שזו אחת מן המצוות. זה אחד מכללי התורה, שלעת"ל המצוות משתנות. א"כ אין שום קושיא למה מצוות בטלות לעת"ל. כי זה לא שהתורה השתנתה, אלא התורה בעצמה אומרת שבתחית המתים המצוות בטלות. זה אחד מדיני התורה. זאת תשובה למדנית וחרפה. אולי ישנם כאלה שיגידו בדיוק הפוך, יראו בכך סתירה מיניה וביה, אבל חושבני שהדבר אכן מתקבל על הדעת.

אבל ישנם דברים, שאינם מתקבלים על הדעת. אני אומר זאת אגב אורחא, כיון שבדיוק השבת סיפר לי מישוהו, אחד מידידינו, הרב הראל עמר נר"ו, דבר פלא עצום. השבוע הרי היה ההילולא של רבינו הרמב"ם, ביום כ' טבת, ובאחד המקומות הגישו לציבור תמיהה ברמב"ם, והם לא מצאו ידיהם ורגליהם. מישוהו הראה לכולם את הרמב"ם בפרק שביעי מהל' תלמוד תורה, חסרה שם הלכה, ואף אחד לא שם לב, לא מעירים על כך, וכל עובר ישום וישרוק. ישנו פרק שלם, פרק שביעי, יש הלכה ז' ואח"כ הלכה ט', חסר הלכה ח'. הלכה א', זקן בחכמה אין מנדים אותו וכו'. הלכה ב', איך הנידוי וכו'. הלכה ג', כיצד מתירין וכו'. הלכה ד', מה

המנהג שינהג המנודה וכו'. הלכה ה', יותר עליו המוחרם וכו'. הלכה ו', מי שיושב בנידוי שלשים יום ולא ביקש להתיר מנדים אותו וכו'. הלכה ז', בכמה מתירים בשלשה. הלכה ט', שלשה שנידו והלכו להם. איפה הלכה ח'? חסרה פה הלכה. כולם שם התפלאו, אף אחד לא ידע, תמיהה של ממש. אז אחד אמר, שהוא שמע תירון, שהבעש"ט התווכח עם הרמב"ם על ההלכה הזאת, ובגלל זה ההלכה הזאת נמחקה מכל הספרים. הבעש"ט לא הסכים להלכה זו, והיא נעלמה מכל הספרים. שמע האברך התימני הזה ואמר להם, אינני יודע, כנראה אתם באירופה השתבשתם, אולי הספרים שלכם התבלבלו, חושבני שאשאל את התימנים, אולי בכת"י של התימנים נמצאת ההלכה הזאת. כי שם נשמר הכל כמו שהיה, שוקטים על השמרים. הוא ליווה אותי בבוקר אחרי התפילה בשבת, ושאל שאלה זו. אמרתי לו, תשמע ידידי, אין כאן שום דבר חסר, המדפיסים פשוט התבלבלו. הרי הרמב"ם עצמו, לא עשה ציוני הלכות, הלכה א' ב' ג' וכו'. אפילו במשנה, מה שיש לנו משנה א' ומשנה ב' ומשנה ג', הדבר אינו מהתנאים. בדורות הראשונים, היו רק עושים הבדל של סימן או ריוח, כמו שבס"ת יש פרשה פתוחה ופרשה סתומה, כך גם הם היו עושים ריוח קטן. הרמב"ם בעצמו, בכת"י שלו ובכת"י תימן, אין ציוני הלכות. לא תמצא "פרק ז' הלכה ח'", אין דבר כזה. אפילו המגיד משנה, כשהוא מציין את הרמב"ם הוא כותב 'בבא פלונית', דהיינו מתחיל את המלה הראשונה, כי לא היה לו אפשרות לציין באיזו מספר הלכה. מה שהיום מציינים, זה מה שהמדפיסים הוסיפו. מדפוס ונציה, משנת של"ד שהדפיסו זאת, אמרו, כדאי להקל ולשים א' ב', וסימנו זאת. אבל פה, בפרק הזה, הם התבלבלו. אינני יודע מה קרה להם, מדוע הסתבכו ולא שמו לב, וכך נשאר להם. אבל לאמיתו של דבר, לא חסרה פה שום הלכה. הם התבלבלו, ומאז נשארה טעות זאת

מהמערה, א"כ היתה צריכה להיות הלכה כמותו. מאחר שאנו רואים שאין הלכה כמותו, כנראה הוא חזר בו מכך לאחר שיצא מהמערה. כך תירצנו אז בס"ד.

בספר בן יוחאי, הוא אומר מהלך אחר, וכדאי לראות את דבריו בפנים [דף טז]. ראשית, הוא מביא על גדלותו של רשב"י. מחבר הספר היה ממש גאון עצום, בקי בכל הש"ס, בבלי וירושלמי, ובתוספתא וכו'. לכן חשבתי, אולי אבטל את דברי מפני דבריו. תשמעו מה הוא אומר, המאמרים כולם, דהיינו של רבי שמעון, נאמרו בעת שנקרא ר"ש בן יוחאי, וזאת היתה אחרי צאתו מהמערה כמ"ש, ונשמע קולו בשמים ובארץ. כדי לדעת מה אמר רבי שמעון קודם שנכנס למערה, ומה לאחר שנכנס למערה, יש לכך סימן, תלוי אם כתוב ר"ש או רשב"י. אם זה לפני המערה, שאין הלכה כמותו, כתוב ר"ש. ואם כתוב רשב"י, זה לאחר המערה. אבל אחרי שיצא מהמערה, כידוע הוא 'נתן עיניו ועשהו גל של עצמות', כל מקום שנתן עיניו היה נשרף וכו'. מוזכרים עליו כבר בש"ס דברים נשגבים. ופקד על עליונים ותחתונים, וערכו רם ונישא וגבוה מאד, יותר מערך מלאך ושרף וחשמל, וגדול מצדיקי ישראל שבכל דור, דוגמא דאבות ונביאים וחזי חזון מה'. אבל בעת שנקרא רבי שמעון סתם, תשים לב, אפילו בש"ס תראה זאת, שבמקומות שכתוב רשב"י, מדברים עליו כעל מלאך ולא כעל בן אדם, אבל כשכתוב 'רבי שמעון' סתם, זה כמו תנא רגיל. לא מצאנו רק שהיה חריף גדול ובעל פלפול, ולהתאמת דבריו להלכה לא הקשיבו לקולו. לגבי הלכה למעשה, לא התייחסו אליו במיוחד. הוא מביא לכך ראיה מעניינת, והוא בעצמו, רבי שמעון, גער באיש שהקל לפסוק כמוהו נגד חבריו בעודנו נקרא רבי שמעון סתם. ואמר להוא גברא דפסק כוותיה בספיחי כרוב, והלוא חברי חלוקין עלי, פרץ גדר אתה. ככתוב מפורש בירושלמי [ברכות פ"א]. בירושלמי שם כתוב,

בספרים, ואין איש שם על לב. ועי' במקורות וציונים שבמהדורת רש"פ, ותבין יותר במדויק. דהיינו, לפעמים מכניסים דעות בעולם, ומבלבלים את הציבור. אינני יודע מאיפה בא להם הסיפור הזה. דרך אגב, יש ספר בשם שבחי בעש"ט, אומרים הצדיקים האדמו"רים, שיש שם הרבה דברים, שמחבר הספר היה תמים, ואין להאמין לכל הסיפורים שלו. אני מדבר על מה שהאדמו"רים בעצמם אומרים, לא לקבל זאת. בקיצור, כל דבר צריך לבדוק.

השלמה לנושא מחלוקת רשב"י ורבי עקיבא בעניין 'צום העשירי', ומקור העניין שלאחר שיצא רשב"י מהמערה נפסקה הלכה כמותו בכל מקום.

חידוש נוסף שאמרנו בשיעור הקודם, בקשר למחלוקת של רבי עקיבא ורשב"י בעניין עשירי בטבת. אמרתי מתוך זכרוני את היסוד המובא בכמה ספרים, שמה שפסקו הלכה ברוב המקומות דלא כרשב"י, הדבר היה קודם שנכנס למערה. אולם לאחר שנכנס למערה, הלכה כמותו בכל מקום. בכמה ספרים כתוב כך, אבל כנראה המקור הראשון ליסוד זה, הוא ספר בן יוחאי [שער ד'] להג"ר משה קוניץ. הוא חיבר ספר תשובות על טענות היעב"ץ בספר מטפחת ספרים, לדחות את כל טענותיו. אחד מהחידושים בספר, הוא נושא זה. הוא מקור הדברים, וכולם שאבו זאת ממנו. ונפלאותי לראות, זכיתי לראות זאת רק השבוע, שהוא עומד גם כן על השאלה ששאלנו, ומתרחץ באופן אחר.

אזכיר לכם בקצרה מה שאמרנו, החיד"א הקשה על הרדב"ז שכתב שאסור לתלמיד לומר 'רבי אומר כך ואני אומר כך', א"כ כיצד רשב"י אומר 'דרש רע"ק ארבעה דברים, ואני אומר כך, ונראין דברי מדבריו?' איך הוא אמר זאת, הרי אסור לתלמיד לומר זאת על רבו? לכן אמרנו, כל מה שאמר רשב"י, שהצום הוא בחמישי בטבת, ולא בעשירי כדברי רע"ק, 'ונראין דברי מדבריו', הדבר היה לפני שנכנס למערה, אבל לאחר מכן הוא בעצמו חזר בו. והראיה, שאם זאת היתה דעתו גם לאחר שיצא

שרבי שמעון ראה אדם, שהיה מלקט ספיחי פֶּרוֹב בשביעית. אמר לו, איך אתה מלקט? אמר לו, וכי אתה לא מתיר? אמר, וכי אין חברי חלוקים עלי? פורץ גדר הוא! ונתן בו עיניו, ועשהו גל של העצמות.

דרך אגב, העולם אומר (וכן הוא בעברית) פֶּרוֹב, אבל אנחנו אומרים פֶּרוֹב. פֶּרוֹב בשו"א זה משהו אחר. כמו שכתוב זירכב על פֶּרוֹב ויעוף, וכן זיהיו הפֶּרוֹב פורסי כנפים למעלה. כשהמובן הוא על מאכל, אומרים פֶּרוֹב, בפת"ח וברי"ש דגושה. לכן אנחנו מבדילים ביניהם. כיוצא בזה חרוב, כתוב שיתא אלפי שני הוה עלמא וחד פֶּרוֹב וראש השנה דף ל"א ע"א, לשון חרבן. אבל למאכל חרוב, אנו קוראים פֶּרוֹב. הראשון בשו"א פת"ח, והשני בפת"ח ובדגש. אנחנו מבני יהודה, דקפדי אלישנא. כך המסורת שלנו.

בכל אופן, ההוא ליקט ואכל ספיחי חרוב, ורשב"י בעצמו לא רצה שאותו אדם יפסוק כמותו. ואף רושם קטן מגדולות כאלה ונפלאות כהנה, לא שמענו ולא ראינו ממנו בעת ההיא. כל הנפלאות והגדולות שלו, היו רק לאחר שנהיה רשב"י.

בעת תשמעו, החכם הנורא ר"ש בן יוחאי ז"ל, התישר את נפשו בתורת ה', גם בדינים והלכות, משך זמן היותו במערה. עד שזכה בעת צאתו משם לאור עולם, תחת שלא נקבע מקדם כשנקרא רבי שמעון סתם הלכתא כוותיה אפילו נגד יחידים מחבריו, פסקו כמותו חכמי התלמוד אח"כ, בעת שנקרא ר"ש בן יוחאי נגד כל גדולי ישראל וישישיהם. אפילו נגד רבים המחולקים אתו. אחרי כן, אפילו שיהיה יחיד, פוסקים כמותו. א"כ בעצם זה יותר מרע"ק, דלגבי רע"ק 'הלכה כר"ע מחבירו ולא מחבירי', אבל פה 'הלכה כרשב"י אפילו מחבריו. אפילו נגד רבים. בין שהיו החולקים עליו בזמנו, בין שהיו לפניו ובין שהיו אחריו. הוא מביא על כל זה ראיות עצומות, ממש בקיאות מפליאה יש לחכם זה, גם חריפות. ואפילו נגד רבותיו הלכתא כוותיה, ואין איש

שיכול לעמוד נגד רשב"י, ר"ל יהיה החולקים עליו מי שיהיו, לא פסקינן כמוהם, אם יהיו חולקים על הלכה הנאמרה בשם ר"ש בן יוחאי, והיא הלכה הנאמרה ממנו אחרי צאתו מהמערה כמבואר. לפי שכל הדברים הנאמרים בשם ר"ש בן יוחאי, קיימו וקיבלו חכמי התלמוד להלכה כאשר נבאר. הוא מביא את הגמרא בעירובין ודף מ"ו ע"ב, וזה שאמרו חכמינו, רבי יהודה ורבי שמעון, הלכה כרבי יהודה. רבי שמעון ורבי יוסי, הלכה כרבי יוסי. אלו חבריו, תלמידי רע"ק, ותמיד ההלכה אינה כרבי שמעון. אבל זה, דוקא נגד הלכות הנאמרות בשם רבי שמעון סתם, אז הלכתא כוותיה, אבל לא בהלכות הנאמרות בשם ר"ש בן יוחאי בשום אופן, כי כל הלכות הנאמרות בש"ס בשם רבי שמעון בן יוחאי, וחבריו כרבי יהודה ורבי יוסי וכמוהם חולקים עליו, פסקו חכמי התלמוד כדעת ר"ש בן יוחאי. למשל, לגבי מוקצה בשבת, ישנה מחלוקת בין רבי יהודה לרבי שמעון, א"כ לגבי שבת אנו מקילים, וביו"ט מחמירים כדעת רבי יהודה. זו הגמרא בתחילת מסכת ביצה. וכן לגבי דבר שאינו מתכווין. בכל התורה כולה, אומרים תוס', הלכה כרבי שמעון שמותר. לפעמים יש שההלכה היא כרבי שמעון, אבל בדרך כלל לא. למשל, רבי מאיר ורבי שמעון, ישנו ספק כיצד ההלכה, ויש אמנם הסוברים שההלכה כרבי שמעון. לפעמים יש מחלוקת רבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב, גם שם הלכה כר"ש. אבל נגד רבי יהודה ורבי יוסי, הלכה כמותם, ודלא רבי שמעון. אבל מסביר הגאון רבי משה קונין, כל זה כשהוא היה רבי שמעון. אבל לאחר מכן, קראוהו רשב"י, לסימן שההלכה אז כמותו.

אח"כ הוא מביא את העניין שלנו, וכותב כך, גם ראיתי איך הפלג רשב"י את דבריו נגד דברי רע"ק רבו, כמאמרם תני רשב"י אומר, עקיבא רבי היה דורש (זכריה ח') כה אמר י"י צבאות צום הרביעי וצום החמישי וכו'. איך העיז ר"ש לחלוק על רע"ק? ואני רואה את

התשובה היא, כך כותב בספר בן יוחאי, כיון שכבר נהגו כרע"ק, א"כ לאחר שכבר נהגו כמותו כבר לא רצו לשנות. כך הוא אומר, למה לא פוסקים כרשב"י? הטעם הוא, לפי שכל העולם נהגו כבר בעודנו היותו במערה, טרם שנקרא ר"ש בן יוחאי, כרבי עקיבא הניחו מנהגם כמו שהיה. הוא מאריך פה בדבר זה, ומזכיר את הב"י שהבאנו [אורח סי' תקמ"ט], שכתב 'דנהוג עלמא כותיה', ואת הרמב"ן [בספר תורת האדם] שכתב, 'הלכתא ומנהגא כרבי עקיבא'. כבר התקבל המנהג כדעת רע"ק, ממילא לא שינו את המנהג. אחר כך הוא מאריך בעניין תוקף כוחו של המנהג, הוא מביא שכתוב במסכת סופרים [פ"ד] שאין הלכה נקבעת, עד שיהא המנהג. ומוסיף להביא הרבה מקומות שכתוב כך. ובגמ' בבלי (יבמות ק"ב ע"א) אמר רב, אם יבוא אליהו ויאמר, אין חולצין בסנדל, אין שומעין לו, שכבר נהגו העם בסנדל. אפי' אליהו הנביא, וק"ו רשב"י. דהיינו, כיון שהתקבל כבר המנהג כרע"ק, נשארה ההלכה כך, שזה בעשירי בטבת. אח"כ הוא גם מביא את הירושלמי וכו', לא ניכנס לכל נושא זה. אמרתי לכם קודם, שכבר חשבתי לבטל את דברי מפני דבריו, מפני כזה גאון חריף ובקי ממש. אבל אח"כ חשבתי, שבכל זאת אשאר בדברי, משתי סיבות. הרי אמרנו, שרשב"י חזר בו לאחר שהיה במערה, וגם הוא חזר לסבור כדעת רע"ק, שזהו בעשירי בטבת. השאלה היתה, איפה מצאנו דבר כזה? מי אמר שהוא חזר בו?

התשובה היא כך, צריכים לדעת, ספר הזוהר הקדוש שנמצא בידינו, הוא חסר מאד. כתוב בספר שלשלת הקבלה, שספר הזוהר הק' בשלמותו, הוא כדי 'משא גמל'. א"כ חסר לנו רוב ככל ספר הזוהר הק', אין לנו זאת. א"כ בהחלט יכול להיות, שהדבר היה כתוב בספר הזוהר. אין קושיא שלא מצאנו בזוהר שכתוב הפוך מהכתוב בש"ס, נכון שלא מצאנו, אבל זאת לא שאלה, מכיון שהספר בשלמותו אינו בידינו. בספר בן יוחאי בעצמו כתב אח"כ, בלי

דברי יותר נכונים ואמיתיים מדברי רע"ק רבי. והוא מציין שכך כתוב גם בירושלמי מסכת תענית פ"ד, וספרי פרשת ואתחנן על פסוק שמע ישראל, וכן בתוספתא סוטה סוף פ"ו. א"כ הוא אומר, כיון שבנ"ד היה לרבי שמעון העוז לחלוק על רבותיו, על רע"ק, סימן שזה היה לאחר שכבר היה במערה. רק מאז הוא הרגיש שביכלתו לחלוק עליו.

אבל תשמעו דבר מעניין שהוא אומר, נכון שבגמ' שלפנינו כתוב רבי שמעון, אבל יש הבדל גירסאות, ובירושלמי ובתוספתא כתוב רשב"י. דע, שמאמר זה גם הוא כתוב בתלמוד בבלי (ר"ה דף י"ח ע"ב), אבל שם כתוב בשם רבי שמעון סתם, וצריך לומר ג"כ בש"ס דילן, ר"ש בן יוחאי, כמ"ש בירושלמי וספרי ובתוספתא, וכן נכון. כי בזמן שנקרא רבי שמעון סתם, לא מצאנו שהענין תנא זה לדבר גדולות ונכבדות כאלה על עצמו, כמו שביארנו והוכחנו. והירושלמי וספרי ותוספתא, המה עדים כשרים ונאמנים המכוונים דבריהם, שהגירסא הנכונה היא באמת היא ר' שמעון בן יוחאי. אכן כתוב אצלנו בבבלי במסכת ר"ה 'רבי שמעון', אבל בכל המקומות, בירושלמי ובספרי ובתוספתא, כתוב רשב"י. א"כ בעצם רק לאחר שיצא רשב"י מהמערה, הענין לחלוק על רע"ק. בדקתי דבר זה גם במדרש הגדול בפרשת וירא, ואכן הוא צודק, גם שם [דף של"ז] כתוב רשב"י. וכן בדקדוקי סופרים הביא בשם כמה ספרים, שכתוב רשב"י, נמצא שאפילו בגמ' בבלי עצמה גרסו רשב"י, וכ"ה ברבינו חננאל ובעין יעקב.

אולם כעת, חוזרת לנו השאלה, יוצא לפי זה, שהלכה צריכה להיות כרבי שמעון? א"כ 'צום העשירי', הוא לא בעשירי בטבת, אלא בחמישי בטבת, כי ההלכה צריכה להיות כמותו, כיון שדבר זה נאמר לאחר שהיה במערה?

קשר לשאלה זאת, שמאז שהוא היה רשב"י, חזר בו מכמה דברים שאמר לפני שנכנס למערה. א"כ גם זה יכול להיות אחד מהם. דבר שני, יכול להיות שנד"ד שונה. כיון שלדעת הריטב"א והרשב"ץ והמנחת חינוך שהבאנו, כל עניין המחלוקת האם זה בה' בטבת או ב' בטבת, אינו דבר כ"כ יסודי. הרי בקבלה, מתקנת הנביאים, לא קבעו איזה יום בחודש, אמרו 'צום הרביעי וצום וחמישי וכו', לא משנה איזה יום בחודש, העיקר שיהיה באחד מימי החודש. הם סברו שלא צריך להיות היום המדויק דוקא, אלא בכל אחד מימי חודש טבת. לכן לא היה כ"כ איכפת לרשב"י שיהיה בעשירי, כי זה לא דבר כ"כ הלכתי ויסודי, שנגיד שההלכה בזה כרשב"י. אין בדבר זה כ"כ נפק"מ, שהרי מלכתחילה לא קבעו זאת ביום מסוים, אפשר היה לטלטלו מיום ליום, לכן בעניין זה רשב"י לא כ"כ הקפיד. ובפרט אם נוסיף לכך, שכבר נהגו שלא כמותו, כדבר האמור לעיל, א"כ בהחלט הדבר יכול להיות כמו שתירצנו בעזרת הי"ת.

השלמה בעניין האם ניתן לעשות גזירה שוה מנביאים וכתובים לתורה או בפסוקי הנ"ך בעצמם.

דבר נוסף שאמרנו בשיעור [מוצש"ק ויגש ה'תשע"ג], בעניין האם ישנה אפשרות, שתהיה גזירה שוה מנביאים וכתובים. בפשטות, כיון שישנם שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת, הכלל שכתוב בגמ' בכמה מקומות הוא, שאין אדם דן גזירה שוה אא"כ קיבלה מרבו ורבו מרבו עד הלכה למשה מסיני. א"כ לכאורה זה רק בתורה, אבל מנביאים וכתובים אין דבר כזה, ומסתבר שלא יכולה להיות גז"ש מנביאים וכתובים. והסברנו, שמה שכתוב בגמ' מסכת מגילה ודף ב' ע"ב גזירה שוה 'פרזי' 'פרזי', שמכאן למדו שצריך להיות ערים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון, מגילת אסתר שאני, כיון שיש למגילת אסתר דין כמו חמשה חומשי תורה.

ראיתי לאחר מכן בערוך לנר מסכת נדה [דף י"ט] שעמד על שאלה זאת, וגם הוא התפלא על כך.

כי אחרי העיון מוצאים, שישנם כמה מקומות בש"ס, שבהם יש גז"ש גם בנביאים וכתובים. הערוך לנר נשאר בשאלה, הוא אומר שאינו מבין זאת. הוא כותב כך, מאחר שצריך לקבל גז"ש, לא ידעתי איך שייך לעשות גז"ש מדברי קבלה. דהיינו, מצאנו שם בגמרא לימוד של גזירה שוה, שהיא יותר מנד"ד, כי זו אינה גז"ש מתורה לנביאים, אלא בנביאים עצמם. הגמרא שם דנה על עניין דם, האם הוא משבעה משקים. מביאה הגמ' פסוק, 'ושולח מים על פני חוצות', והרי המים הם משבעה משקים. וכתוב 'שלחך פרדס רמונים', המדובר על דם, כפי שרש"י מסביר שם באריכות. א"כ לומדים מפה גז"ש, 'שלחך' 'ושולח מים'. זה בשיר השירים, וזה באיוב. רואים שיש גז"ש גם בנביאים וכתובים בינם לבין עצמם. דבר נוסף ראיתי בתוספתא במסכת שבת [פרק ט' הלכה י"ד], יש שם גז"ש 'מקור' 'מקור', ושם זה פסוק מהתורה עם פסוק מהנביאים.

גם בספר הר צבי על מס' מנחות [דף פ"ב ע"ב] הביא כמה וכמה מקומות, בהם רואים שדורשים גם מפסוקים שבנביאים. כגון בגמרא תענית דף י"ז, 'פרע' 'פרע' מנזיר. ובמועד קטן דף ט', 'יום' 'יום'. ובנזיר דף ה', 'מים' 'מים'. ובחולין דף קל"ז, 'גזירה' 'גזירה', [ידידנו הרב יהודה עידן אביטל יצ"ו לבד מעצמו הביא ראיה זאת]. אם כן רואים, שאכן יש גזירה שוה, גם מנביאים וכתובים. אבל לכאורה הרי אמרנו, שזה הלכה למשה מסיני? אומר בספר הר צבי חידוש יפה, אכן נכון, גם כאן, הם קיבלו את הגז"ש הללו מרבים, ורבים מרבים, עד אותו נביא שכתב זאת ברוח"ק, לדון דבר זה בגז"ש. כך המסקנא שלו, צריך לומר, שכך התקבל הגז"ש. באופן אחר מתרץ שם קושיא זו בס' מתן בסיני עמ"ס נדה, לפי הידוע, כי כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, הכל נגלה למשה בסיני יעו"ש.

אם כן, לגבי מה שדיברנו על הגז"ש 'בעצם היום הזה' לגבי עשירי בטבת, שקשרו זאת עם פסוק של יום הכיפורים, לא חייבים לומר שזה היקש, אלא יכול להיות שזו גז"ש ממש. ואולי

עקיבא לא קיבל את הגז"ש הזאת. באים תוס' ושואלים, מה הבעיא? שילמד אותה מרבי עקיבא? ואם תאמר, וליגמר מר' עקיבא, שהוא קיבלה מרבו. רבי עקיבא קיבל מרבו גז"ש, אתה רבי יהודה בן בתירא לא קבלת, א"כ תקבל אותה ממנו. וכי הרב שלך ידע את כל התורה כולה? דבר זה, או שרבך ידע ולא אמר לך, או שהוא בעצמו גם לא ידע, אבל מה איכפת לך לקבלה מרבי עקיבא, שאמר שכך קיבל מרבו ורבו מרבו? אומרים תוס' חידוש עצום, ואומר ר"ת, שהיה להם בקבלה מניין גז"ש שבכל התורה, וזו היתה יתירה על החשבון, לפיכך לא קיבלה. היה להם מספר ידוע, כמה יש גז"ש בתורה, א"כ רבי יהודה בן בתירא לא יכול היה לקבל את הגז"ש של רבי עקיבא. נניח שיש מאתים גזירות שוות, אם כעת אקבל עוד גז"ש אחת, הרי שיהיה לי מאתים ואחד, א"כ אצטרך להוציא גז"ש אחרת מתוך הרשימה. ודבר זה לא יכול להיות, כי לכל אחד מהחכמים היה מספר קבוע של גזירות שוות.

שאלה מהקהל: הרי כתב הרמב"ם [בהקדמתו לפי המשנה] שבהלכה למשה מסיני אין מחלוקת?

תשובת מרן שליט"א: נקדים כי יש הבדל בין 'הלכתא גמירי לה' לבין הלכה למשה מסיני. רש"י [כגון בב"ק לגבי חצי נזק צרורות] מסביר שהלכתא גמירי לה היינו הלכה למשה מסיני, אבל הרמב"ם לא מסביר כך. לפי הרמב"ם, אם לא כתוב בש"ס את המלים 'הלכה למשה מסיני', זה לא נחשב הלל"מ. בגמ' לא כתוב על גז"ש, שהיא צריכה להיות הלכה למשה מסיני, כתוב 'אא"כ קיבלה מרבו'. זה לא מוגדר כהלכה למשה מסיני. ובכלל, הלכה למשה מסיני, זהו דבר שאין לו שום יסוד מפורש בפסוקי התורה, אפילו לא דרשה, לכן גז"ש גם לא יכולה להיות הלל"מ, כי פה יש פסוק. הלכה למשה מסיני היינו, דבר שאין לו אפילו רמז בתורה.

גם לא חייבים להגיע לגז"ש, כי יכול להיות שהמלה 'בעצם', המלה בעצמותה כבר מראה, שאפילו בשבת יכול לחול י' בטבת. אבל גם אם מישהו יפרש שהכוונה לגז"ש, הדבר אינו מופרך.

השלמה בעניין גירסת "גזירה שוה".

דרך אגב, דיברנו על המלה 'גזירה שוה', יש שטענו שצ"ל 'גזירה שוה', כמו שיש לשון גזירה אצל המדקדקים שקוראים לפעלים 'יש מלה מגזירה כך וכך', דהיינו השורש של המלה. כמו שהיום לגבי תפירה, אומרים לשון גזירה. א"כ הם טענו, שצריך להיות גזירה שוה. ולכאורה זו טענה טובה, כי לאמיתו של דבר זהו הפירוש המקובל בד"כ. כך כתוב בספר הליכות עולם, ובכללי הגמרא של מרן הבית יוסף, וגם בספר שני לוחות הברית. הם כותבים, שכך הביאור של המלה גז"ש, המדה הזאת, נדרשת עפ"י מלים שוות בשני עניינים. ומה זה גזירה? מלה שגזירה משורש אחד. כך הם מסבירים. א"כ מה זה גזירה? היה צ"ל גזירה? אלא הבאנו, שבכל זאת יש לכך מקור, ויש לזה על מה לסמוך. כי בספר מדות אהרן כתוב, שזוהי גזירת הכתוב. הרי לכאורה, מי אמר שמלה זאת מיותרת? מי אמר שתדרוש אותה? אולי לומדים ממנה דבר אחר? לכן הוא אומר, מדה זאת גזרת, להשוות העניינים שבשני המקומות ע"י התיבה המשותפת, מבלי שבעצם יהיה שווי ביניהם.

במסכת שבת ודף צו ע"ב כתוב כך, ת"ר מקושש זה צלפחד, וכן הוא אומר (במדבר ט"ו, ל"ב) ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו', ולהלן הוא אומר (במדבר כ"ג, ג') אבינו מת במדבר. מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד, דברי ר' עקיבא. אמר לו ר' יהודה בן בתירא, עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין. אם כדברך, התורה כיסתה, ואתה מגלה אותה? ואם לאו, אתה מוציא לעז על אותו צדיק. שואלת הגמ', ואלא הא גמר גזירה שוה? מתרצת הגמ', ג"ש לא גמר. דהיינו, רבי

בכל אופן, לדעת רבינו תם בתוס' שם, היה לרבי יהודה בן בתירא, כמו לכל החכמים, מספר קבוע של גז"ש, ולכן הוא לא יכל לקבל את הגז"ש של רע"ק.

לכאורה הריטב"א במסכת ר"ה [דף ל"ג ע"ב] חולק על כך. הוא כותב שם, שהרי"ף הביא, בעניין של הגז"ש במשנה שם לגבי תרועות ויבבות, הביא הרי"ף את התנא שלמד זאת מגז"ש, ולא שאר תנאים שלמדו מדרשות אחרות, והוא מסביר את הסיבה, כיון שעדיף גז"ש שקיבלה אותו תנא מרבו. אבל את התנא השני הוא לא הביא, כי 'לא ראינו', אינה ראיה. השני לא קיבל את הגז"ש הזאת, לכן עדיף יותר בעיני הרי"ף, החכם שהביא את הגז"ש. לפי דברי הריטב"א נראה לכאורה, שאינו מקבל את הכלל של רבינו תם.

א"כ מה יענה הריטב"א על הקושיא של ר"ת? כנראה צריכים לומר, שהסיבה שרבי יהודה בן בתירא לא אמר גז"ש, זה לא בגלל שיהיה לו יתר על החשבון, כפי שאומר רבינו תם, אלא שהיה לו לימוד אחר מ'במדבר' 'במדבר', היתה לו בזה דרשה אחרת, כמבואר בפסחים דף ו' ע"ב, לכן א"א לקבל שזאת גז"ש. כך מעיר הרש"ש פה בסוגיא, ואפשר א"כ שהריטב"א ג"כ יסבור כמוהו.

יוצא לפי"ז, שאין מקום להשיג על הגז"ש מן הפסוק 'בעצם היום הזה', כפי שראיתי בספר צום העשירי [דף ס"ו ע"ב] שכתב כך, וההשגה עליו איננה מוכרחת כלל.

דברי מרן שליט"א בעניין הבחירות, מעלת האחדות וסכנת המחלוקת, ומהי פוליטיקה.

בקשר לנושא הבחירות. אינני מתכוון לדבר כעת על הנושא עצמו, אלא רק מסביב אליו.

כל הארץ כמרקחה, כמדורת אש, מתלהבים ממש, הלואי שכך היו מתלהבים לתורה ולמצוות. אבל כנראה בנושא הזה, יצה"ר מוסיף הרבה שמן. צריכים לדעת, כפי שדיברנו בשיעורים הקודמים, הזמנים האלו הם זמנים המועדים למחלוקת, כבר מששת ימי בראשית. אלו ימים של פורענות. גם בטבע של הימים

הללו, יש שנאה כ"כ גדולה, עד כדי כך ש'ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו', וכפי שהבאנו בשם הגר"י אייבשיץ בספר יערות דבש, שהדבר היה בחודש טבת. וכך לאורך כל הדרך. וגם לגבי מה שאנו קוראים בפרשיות אלו על השבטים, אחי יוסף, 'ויקנאו בו', 'וישנאו אותו', 'ויזסיפו עוד שנוא אותו', עד שגלו למצרים. פרשיות אלו באות בעצם לעורר אותנו.

הבאנו גם את דברי המלבי"ם, על עניין המלחמות שהיו בחרבן בית ראשון ובית שני, שהמחלוקת שהיתה ביניהם, המריבות הפנימיות, הם שגרמו לחרבן ירושלם. נבוכדנצר הרשע, וטיטוס הרשע, לא היו מצליחים לבקוע את ירושלם, לולי שהיה ביניהם מחלוקת מבפנים. כשישראל התאחדו, הם הדפו אותם, אבל המריבות הפנימיות, כילו כל חלקה טובה. כך זה גם כעת, בחרבן הבית השלישי. כלומר, מחריבים אותו עוד לפני שנבנה. כי כבר אחז"ל, כל דור שלא נבנה בימיו, כאילו נחרב בימיו.

דהיינו, אם כל שומרי תורה ומצוות היו מתאחדים כנגד החילונים ופורקי העול, היה טוב. אבל יצה"ר עושה שתהיה מחלוקת מבפנים, ממילא כבר אין זמן להתעסק עם אחרים. ובעוה"ר, שהם זוממים גזירות קשות על שומרי תורה ומצוות, מדברים בריש גלי על עניין גיוס בני הישיבות. צריכים לדעת, דיברתי על כך [מוצש"ק מטות ה'תשע"ב] ויש לחזק ולהזכיר זאת, כשאומרים בקדיש 'על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל תלמידי תלמידיהון דעסקין באורייתא', צריכים לכלול גם את הכוונה הזאת, שהקב"ה יתן 'חנא וחסדא ורחמי' לכל לומדי התורה, שלא יצליחו ח"ו לבצע את זממם, לא ברב ולא במעט. אבל הדור שלנו כ"כ חלש וירוד, שכל המלחמות הללו הם רק מזיקות.

סיפר רב אחד, הוא ראה אנשים שנכנסים לבית אבלים. הוא שומע שני אנשים זקנים, בגיל ששים או שבעים, הוא שומע אותם משוחחים, אחד אומר לשני, אינני יודע, פעם הייתי בא

רח"ל. לא אליכם. עלה בדעתי לכתוב לכבודו לפני הבחירות, שכל המפלגות הדתיות, יתאחדו כולם לעשות רצון אבינו שבשמים, ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד, ועי"ז יהיה שלום ואחדות, שמחה וגאולה שלימה לכל עם ישראל.

אני מבקש סליחה מכבודו, כי אני קטן ומסכן לפני גדולים. רק אמרתי זאת משום שהחכם ציון ברכה, שהוא גדול תלמידיו של הרב המקובל מרדכי שרעבי זצוק"ל, לעשות רצון הצדיק חפצתי, שיהיה טוב לעם ישראל. ואם כבודו יוכל בבקשה לברך אותי ברפואה שלימה. נברך, וכולם יענו אמן. נסים בן מלכה, ה' ברוך הוא ישלח לו רפואה שלימה בתוך שאר כל חולי עמו ישראל, אמן.

הדברים הללו הם כנראה 'קול קורא במדבר', מי ישמע? אבל לצערינו זו האמת. הוא מדבר על הספרדים והאשכנזים, אבל למעשה זה לא רק בין הספרדים והאשכנזים, המחלוקת היא גם בתוך הספרדים בעצמם, ובתוך האשכנזים בעצמם.

רב חשוב אחד אמר דברים נחוצים בעניין זה בדרשתו, אקרא לכם כמה קטעים מתוך דבריו בל"ג בשיעור הבא, אבל לפני כן ברצוני להסביר משהו. הוא כותב, כנראה המקור לזה הוא מכהר"ר מרדכי שרעבי הצדיק, שלא תהיה הגאולה, עד שיהיה שלום בין העדות. הרי מאידך, יש צדיקים אחרים האומרים, שלא תבוא הגאולה, עד שיתקנו את כל ענייני הקדושה. זה אומר שצריך לתקן את הקדושה, וזה אומר שצריך שיהיה שלום. לכאורה סתירה. אבל חושבני, מי שמבין, הא בהא תליא. וסימניך, 'את בריתי שלום'. היסוד, נקרא שלום. כדאיתא בזוה"ק פ' מקץ דף קצ"ג ע"ב. א"כ בעצם הא בהא תליא. אחד מסתכל מפה והשני מסתכל משם, אבל זה כמו כדור, השאלה היא רק מאיפה להתחיל, האם לתקן את הסיבה, או את המסובב.

הנה השלט פה מחוץ לבית מדרשו פער"צ, וגם בתוך ביהמ"ד, 'שובו בנים שובבים', חושבני

לבתי אבלים, והייתי רואה שיש זקנים. ועכשיו כשאני בא אני כבר לא רואה זקנים, תמהני לאיפה הם נעלמו? למה בזמן האחרון אני לא רואה זקנים? אומר לו חברי, תגיד, אתה נורמלי? אנחנו הזקנים... ההוא לא שם לב, הוא חושב שהוא עדיין צעיר, מתפלא ושואל איפה הזקנים... אבל חברי אמר לו, אנחנו הזקנים. הם כבר הלכו לעולמם, עכשיו אנחנו הזקנים.

מה היתה הבעיית של? מדוע הוא לא חשב כך? כי בעצם הוא צודק, הוא כבר לא רואה אנשים עם זקנים, אין זקנים עם זקן. אנשים שהם מגולחים, אינם מרגישים שהם מתבגרים ומזדקנים. אומרים בשם הגר"א, רמז על הפסוק 'ולבנים אומרים לנו עשו' ושמות ה', ט"ז, השערות הלבנות, דהיינו מי שזקנו הלבין, רואה ומבין שיש לו להתכונן לעולם האמת. לעשות לביתו. אבל אם אין לו זקן לבן, הוא מרגיש את עצמו צעיר, ופתאום הוא מת. הוא שואל, איפה הזקנים? הוא לא יודע שהוא הזקן, אין לו את הסימן של הזקן. לצערינו יש ירידה ממש הניכרת אפי' חיצונית בהרבה דברים.

כשהקב"ה מביא עלינו צרות מהערבים, אין לחילונים זמן לחרדים, נלחמים עם הערבים. אבל כאשר אין טילים וקסאמים, אזי הם נלחמים עם החרדים. והחרדים נלחמים בינם לבין עצמם, בעוה"ר, במקום שיתאחדו.

קיבלתי מכתב, כדאי שאקרא לכם מה כתוב בו. שולח המכתב כותב בסופו, ששלח עותקים ממכתב זה לרבנים ומנהיגים וצדיקים מרוב העדות, ברחבי ארץ ישראל שליט"א. הוא כותב כך בס"ד. טבת התשע"ג. שמי נסים הירשנזון. רח' נסים בכר 15, ירושלם עיקו"ת. למדתי ושימשתי אצל חכם ציון ברכה זצוק"ל במשך עשרים שנה רצוף, והוא ע"ה צוה אותי בזמנו לפני כעשר שנים, להגיד לכבוד הרבנים המנהיגים הראשיים בשמו, שלא תבוא הגאולה, עד שיעשו שלום ביניהם הספרדים והאשכנזים. לא היה לי בזמנו הכח הרצון והשכל לעשות את זה. והיום, אני נכה וחולה, שוכב כל היום בבית כבר במשך שנה וחצי

שזהו דבר חשוב, וצריך שתהיה מזכרת כזו בכל מקום. היום יש יכולת להדפיס, מדפיסים כל מיני דברים בטלים, אבל דבר כזה, שיהיה לאנשים תזכורת, לפחות כשנכנסים לבית הכנסת ובית המדרש, 'שובו בנים שובבים'. כל מי שיכול, שישתדל להדפיס שלט כזה ולתלות בביכ"נ ובימ"ד. שיזכרו ששבועות אלו, הם ימים של תיקון העבירות, מתחיל מפרשת שמות ועד פרשת משפטים. וגם נמשך אח"כ, בפרשיות תרומה תצוה. דהיינו שובבי"ם ת"ת. אבל הדברים לכשעצמם, הא בהא תליא, השלום והקדושה אחד מביא וגורם לשני, כמובא בספרים הקדושים, שפגם הקדושה גורם למחלוקת, חֶלֶק מֹות, רח"ל. כך שבעצם אין שום סתירה, כי הכל דבר אחד.

שאלה מהקהל: כבוד הרב, אני מבקש להבין. הרי האמת, זהו דבר אמיתי ומוחלט. א"כ, אם אחד טוען בכה, והשני הפוך, אזי שאחד מהם טועה. אי אפשר להגיד ששניהם צודקים. זו לא מחלוקת בית שמאי ובית הלל, שלעתיד לבוא תהיה הלכה בית שמאי, וכיום ההלכה בבית הלל. א"כ, אם זה צודק, אז צריך ללכת אחריו, והשני טועה. אי אפשר שני דברים שיהיו אמת. א"כ, מי צודק?

מרן שליט"א: מי אתה רוצה שיחליט?

השואל: תלמידי חכמים.

תשובת מרן שליט"א: אבל הם לא הגיעו להחלטה, כיון שיש מסביב פוליטיקה...

צריכים לדעת, המלה פוליטיקה, אינה מלה חדשה, היא כבר מזכרת בחז"ל. במשנה מסכת תרומות ופרק שני סוף משנה ה', כתוב שם על מאכל מפני שהוא מאכל פוליטיקין. כך לפי גירסת מהרי"ץ, פוליטיקין. כך מנקד מהרי"ץ. דהיינו, מאכל בני פלטין של מלכים. זו הפוליטיקה.

היעב"ץ הגדיר מהי פוליטיקה, כבר לפני יותר משלש מאות שנה, בספרו מגילת ספר, הכולל תולדות חייו, והוא כותב ומגדיר זאת שהיא 'הנהגה מדינית שקרית'.

ראיתי ספר עזרת נשים, נדפס בלונדון שנת תשט"ו, הוא כותב כך, כהיום הזה, סתם איש פרטי, אינו יכול לומר שקר על נקלה, ואיש נבון ירגיש מיד הבעת השקר. דהיינו באופן פרטי, אנשים מבחינים ומרגישים מי שקרן. אבל הכלל, הרים את השקר לנס, ונעשה לכלי זיין של אומה אחת בחברתה. וכל מי שהוא חכם לשקר ולרמות, הוא הוא האיש הנבחר לאיש מדיני. ומה שקוראים עתה 'פוליטיקה', היא לא אחרת מאשר כינוי השם לשקר המתועב, והוא להשיג את המטרה בדרכי ערמה. נתקיימה בתקופה שלנו הקללה של דור הפלגה, 'אשר לא ישמע איש את שפת רעהו'. באמרי פיו יאמר כך, ובליבו לא כן ידמה. וזו היא אחת ההשחתות של הכלל. כך הוא כתב על זמנו, אבל חושבני שהשתנה משהו. אתם יודעים, פעם היו עושים לחיידקים אנטיביוטיקה, והאדם נהיה בריא. אבל היום, החיידקים כבר התחסנו, אנטיביוטיקה כבר לא עוזר. כך גם לגבי הפוליטיקה, פעם הפוליטיקה היתה רק בין אנשי מדינות, בין מדינה למדינה, מרמים אחד את השני. אבל היום, דבר זה כבר התפרסם, ולצערנו השקר נמצא כבר בכל מקום. האנשים כבר למדו. והמדינאים, ממילא נהיו עוד יותר שקרנים. הם עלו דרגא. הם כעת בדרגות גבוהות יותר. אבל למעשה, הפוליטיקה נהיתה נחלת הכלל. זהו המושג פוליטיקה. בלשון חז"ל 'אֲפֻתִּיקָי' היינו, אֲפֻתָּהָא קָאֵי, דהיינו שתגבה רק מהשדות הללו. אבל פוליטיקה היינו, אפה לא תהא קאי. מצאנו את שורש המלה הזאת בכמה מקומות בחז"ל. גם במדרש הגדול פרשת האזינו, אילו היה פליטקוס שהוא גדול מן האפרכוס. גם הערוך מביא זאת. זוהי בעצם ישנה, רק שנקודה זאת השתנתה.

אולם צריכים לדעת, מה הפירוש להתאחד? אחדות, אין פירושה שכולם יהיו בדעה אחת, יכול להיות ויכוח, גם כאשר יש חילוקי דעות, כל אחד יכבד את חבירו, רק אם הוא עושה לשם שמים, ולדעתו כך היא דרך התורה, אם יש מקום לכך לפי דרך התורה. בפרט

ואמת, ועל ידי זה היה יכול לתקן שיקיימו את ימי הפורים בזמניהם, שזמנים הרבה תיקנו להם, כדאמרינן בגמ'. וגם אין בזה משום 'לא תתגודדו', כי כל אחד מודה ואומר שהשני צודק לפי מקומו.

אמר רב קדוש אחד באסיפת רבנים, חילוקי דעות אפשר שיהיו בינינו, אבל פירוד לבבות אסור. וזה רמוז בתפילין. בתפילין של ראש יש ארבעה בתים, ובשל יד בית אחד בלבד. של ראש מורה על הדעה שהיא במוח, ובזה יכול להיות כמה דרכים. יש בראש כמה דעות, זה העניין של השכל, שזה מבין כך וזה חושב אחרת. כי דעות בני האדם אינן שוות. אבל תפילין של יד, הם כנגד הלב, לרמוז שצריך להיות לכולם לב אחד, כי אלו ואלו דברי אלדי'ם חיים. [המקור בהקדמה לס' נטעי גבריאל על פורים המשולש, דף ט']. בלב, צריך להיות אחד, אפילו שהם ארבע פרשיות. ולמעשה, גם התפילין של ראש, למרות שזה ארבע דעות, אבל הם מחוברים ותפורים יחד. ונרוממה שמו יחדיו. וכבר אמרנו בעבר [מוצש"ק בשלח ה'תשע"ב], ששנים עשר החריצים שיש בתפילין של ראש, רומזים על שנים עשר שבטי ישראל. א"כ הדבר בא לרמוז, למרות שישנן חילוקי דעות, אבל זאת לא סיבה שתהיה ח"ו מחלוקת. כי יכולה להיות דעה כזאת, וכל אחד צריך לכבד את השני.

אומרים רמז, על דברי חז"ל 'כשם שאין פרצופיהם דומים זה לזה, כך אין דעותיהם דומות זה לזה'. דהיינו, אם אתה רואה שלשני יש פרצוף אחר ממך, וכי אתה כועס עליו למה יש לך פרצוף אחר? הרי כך הקב"ה ברא אותך. א"כ גם בדעות, לא צריכה להיות הקפדה. וזה העניין של 'זהאמת והשלוש אהבו'. דברי שלום ואמת.

כשאנו מברכים אחד את השני בשבת, איננו אומרים 'שלום עליכם', אלא 'שבת שלום'. מדוע בשבת אנו מזכירים שלום? כי בבריאת העולם, נהיה מחלוקת. הקב"ה ברא את יום ראשון, ויום שני וכו', עד יום ששי. כשרצה

בזמנינו, שהתקבצו למקום אחד עדות וקהילות שונות, ובכל פלג מהם יש פלגי פלגים, אני מקריא לכם מתוך דברים שכתבתי בעבר, אף על פי כן לא יהיה כל אחד חפץ להכשיל את רעהו להציק לו ולבקש רעתו, ואף לא לכפות את מנהגי קהילתו ורבותיו על בני קהילה אחרת ורבותיה. אדרבה, ישבו יחד כאחים באהבה ובאחוה שלום ורעות, כי כולנו בני איש אחד נחנו. לפני כן כתבתי כך, בית הלל ובית שמאי היו להם הרבה מחלוקות, הללו אוסרים והללו מתירים, הללו פוסלים והללו מכשירים, בכל זאת הגמ' אומרת ביבמות [דף י"ג ע"ב ודף י"ד ע"ב], שהיו נוהגים חיבה ורעות זה בזה.

בעל מדרש הגדול בפרשת עקב [דף רכ"ז] כותב, מה הפירוש 'ומצדיקי הרבים ככוכבים'? הכוכבים אינם אותו דבר, לכל אחד יש אור אחר. נו, וכי הכוכבים רבים ביניהם? מה כוכבים אין ביניהם מריבה ושנאה איבה ותחרות, כך צדיקים. מה כוכבים אינו אורו של זה דומה לאורו של זה, כך הצדיקים. אפשר לפרש את הכוונה, שלמרות שבעצם יש הבדל ביניהם, אתה אור ממין אחר ואני אור ממין אחר, אנחנו שונים. וכי בשביל זה תהיה ביניהם מחלוקת?!

כותב בעל משך חכמה דבר נפלא, כתוב הרי לגבי זמן קריאת המגילה, שהכפרים קוראים אותה מיום הכניסה. ובעיירות, ביום ארבעה עשר באדר. ובכרכים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון, ביום חמשה עשר. א"כ לכאורה, יש פה מחלוקת. אתה אומר כך, אנחנו בט"ו, והם ב"ד, וההוא ביום אחר. בא הפסוק ואומר, 'דברי שלום ואמת לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם'. דהיינו, למה אין מחלוקת? כי מה שאני עושה בט"ו ואתה עושה ב"ד, הדבר לא אומר שאני חולק עליך. אתה צודק שאתה עושה ב"ד, כי כך אתה צריך, ההוא קורא ביום הכניסה, כי כך הוא צריך. אני מודה לך בכך. לא צריכה להיות מחלוקת בינינו בגלל שאנו עושים דברים שונים, הדבר אינו מחייב את השני. ציוה מרדכי שיהיה ביניהם אך שלום

ולאחינו כל בית ישראל הנני קורא לתמוך בהם בכל כוחם, באונם ובהונם, עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'.

ישיבת "נחלת אבות" [בנשיאות והכוונת מרן שליט"א. העורך], נמצאת בירושלם ע"י מוסדות "מתימן יבוא" של ידידנו הרב יורם גרידי יצ"ו. זאת ישיבה לבעלי תשובה. ברוך ה', כיום יש שם עשרים עד שלשים, בחורים ואברכים, ברוך ה' הם כבר קיימים כמה שנים, רק שעכשיו הם בתהליכי התפתחות, הישיבה מתרחבת. ברוך ה', יש להם פירות טובים, הרבה משפחות של בני תורה יצאו משם בשנים האחרונות, משפחות טובות. א"כ, צריכים לחזק את המקום.

ראשית, לדעת אם יש מי שמתאים לשם, בעלי תשובה, שידעו שיש להם מקום מתאים, שגם הולך ונוהג לפי מסורת אבותינו בתפילות, ואפילו בחלק מהלימודים. חשוב מאד שיש ישיבה כזאת, שנשארת במסגרת של המסורת. וברוך ה' יש גם שיעורים בגמרא ובהלכה. לומדים תמיד שלושה סדרים. בשעות היום לומדים גמרא, ובלילות לומדים הלכה או מוסר. לכן, אם ידוע לכם על מישהו שמתאים, לשלוח אותו לישיבה, שידע שיש כתובת. שם יכולים לגדול ולעלות בתורה וביר"ש.

דבר שני, צריכים יששכר וזבולון. כל מי שיכול לעזור בתמיכה כספית, חשוב מאד לחזק את הישיבה, כמו שנאמר ז'מבשרך לא תתעלם'. נמצאים פה נציגי הישיבה, מי שירצה לשמוע ולדעת, אפשר לגשת אליהם, לברר, לעזור ולהתעניין. מי בעל דברים, יגש אליהם. וה' ברוך הוא יזכנו לעזרתו, בכל העניינים.

דיסק חדש (90 דקות) מסעודת "שבע ברכות" לחתן ר' שאול רצאבי יצ"ו כמנהג ק"ק תימן. הדיסק מכיל דברי תורה, שירות והללות, מזמור לחתן, ברכת המזון, ברכת האורח, ועוד.

הודעה לציבור ע"י הרב שילה יגאלי: ברשות הרב. בס"ד יצא לאור ע"י מוסדות יד מהרי"ן, דיסק לשמיעה, של סעודת שבע ברכות שהיתה פה בביה"מ במוצש"ק מקץ ה'תשע"ג, לחתן

הקב"ה לברוא את יום השבת, נהיה מחלוקת. כל אחד אמר, ברצוני שהשבת תהיה ביום שלי. יום ראשון רוצה להיות שבת, וכן יום שני וכו'. כל אחד רצה להיות שבת קודש, היום הכי חשוב, הכי קדוש ומבורך. מה עשה הקב"ה? לקח מכל יום ארבע שעות. דהיינו, מלכתחילה בבריאת העולם, כל יום היה עשרים ושמונה שעות. א"כ כיון שכל יום רצה להיות שבת, הקב"ה לקח מכל אחד ארבע שעות, שהם ביחד עשרים וארבע שעות, וכך עשה את יום השבת. לכן אנו אומרים שבת שלום. כך ראיתי כתוב בספר כנפי יונה כת"י.

עניין זה מראה, כיצד עושים שלום. א"א לעשות שלום אם זה פוגע במישהו אחר. תמיד תשאיר מישהו פגוע. אפילו אם תגיד שהקב"ה החליט שיהיה כך, תמיד יישאר מישהו שנפגע. לכן כדי לעשות שלום, צריך שכל אחד יקבל את החלק שלו, וכל אחד יהיה רגוע. כמו כאן, שלכל יום יש שותפות ביום השבת, של ארבע שעות, א"כ מכולם יחד נהיה עשרים וארבע שעות. המקום ברוך הוא יזכנו, שנהיה כולנו ביחד, ה' יברך את עמו בשלום, אמן.

ברכת מרן שליט"א והמלצתו החמה לישיבת "נחלת אבות" בירושלם בראשות הרה"ג יואל סיאני שליט"א מו"צ בבית ההוראה פעולת צדיק.

יש פה את העניין של ישיבת "נחלת אבות" בירושלם, ברוך ה' שיש לנו זכות זאת, שתלמידי חכמים מבני עדתינו הקימו את הישיבה, ואקרא לכם את ההמלצה שכתבתי להם בזמנו. הריני בזה להמליץ טוב על ישיבת נחלת אבות בירושלם עיקרית, בהנהגתם ובהדרכתם של ראש הישיבה ידידנו הנעלה הרה"ג יואל סיאני שליט"א [שהוא גם מכהן כמו"צ במסגרת בית ההוראה שלנו "פעולת צדיק", מזה שנים רבות], וידיו רב לו בש"ס ובפוסקים, בשיתוף פעולה עם המשגיח הרוחני הרב גיא מודחי שליט"א, ויחדיו נושאים המה בעול הרוחני והגשמי של הישיבה, המיועדת לבעלי תשובה, וכולל אברכים. וכל הבא בצל קורתם, בודאי יאצילו עליו מהוד תורתם.

שערי יצחק – השיעור השבועי

מרן שליט"א: תדעו לכם, היתה בשירה ממש הרגשה עילאית. לא רק בציבור עצמו, שחלקם לא כ"כ מכיר את השירים האלה. אלא אפילו

המשוררים עצמם

– אמרו, שהרגישו

פה הרגשה נעלה

ומיוחדת. כנראה

זכותו של מהרי"ץ

חופפת עלינו, וזה

מה שהוסיף נופך

למעמד הקדוש

הזה, שהיה ממש

נפלא. מעין עולם

הבא. ברוך ה', אני

שמח שהנציחו

זאת, כך לפחות

יש ממי ללמוד.

ירבו הששונות

וירבו השמחות,

אבי"ר.

– המקום ב"ה יסייענו

על דבר כבוד

שמו, לחזות בנועם י"י ולבקר בהיכלו בקרוב,

אבי"ר.

רבי שאול רצאבי יצ"ו. "מנויים לחיים" יכולים לקחת, יחד עם חוברות "שערי יצחק" האחרונות שיצאו לאור. מי שלא מנוי, יכול

לקנות את

– הדיסק אצל

הרב ניר טייירי

יצ"ו, במכון

"פעולת

צדיק" בשעות

היום, במחיר

10 שקלים.

בשעות

הערב, ניתן

להשיג אצל

הרב יאיר

תאם

שליט"א, כאן

בבית

המדרש.

הדיסק כולל

– את דברי

התורה

שנאמרו, שירות והללות, המזמור לחתן וברכת

המזון, ועוד. סה"כ 90 דקות.

הודעה חשובה!

שיעור זה הוקלד עפ"י שמיעה בעיקר,

נערך והגה לפי הבנת העורך.

השיעור היה לנגד עיני מרן שליט"א קודם

הוצאתו,

והוסיף מקורות, שיפר ותיקן דברים רבים,

אולם מפאת העומס הרב המונח על כתפיו,

נבצר ממנו לעבור הגהה מדוקדקת, להאיר

ולהעיר בהרחבה כבשיעורים שעברו.

לאור האמור, בכל ספק או שאלה המתעוררת

למעין בשיעור זה, יש לו לברר היטב את הדבר

להלכה ולמעשה אצל מרן שליט"א.

הערות ותיקונים יתקבלו ברצון.

דרושים

פעילים ברחבי הארץ
לרישום "מנויים לחיים"

מילגה חודשית נאה

למתאימים!

פרטים בטל'

050-4140741